

20.10.2017

Sosiaali- ja terveysministeriölle

STM /3620/2017, STM092:00/2017

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamisesta

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamisesta.

Esityksessä ehdotetaan, että yleisessä asumistuessa otettaisiin käyttöön erillinen enimmäisasumismeno asunnon osan asumismenolle. Lisäksi voimassa olevat enimmäisasumismenot sidottaisiin vuokraaindeksiin sijasta elinkustannusindeksiin. Enimmäisasumismenoja korotettaisiin elinkustannusindeksiin muutosta vastaavasti vuoden 2019 alusta. Vuonna 2018 sovellettaisiin vielä vuoden 2017 enimmäisasumismenoja. Lisäksi asumistuen tarkistamista tulojen muuttuessa ja tarkistamisen ajankohtaa täsmennettäisiin. Laki on vuoden 2018 budjettilaki ja tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2018.

Valtiovarainministeriön lausunto

Hallitus päätti vuoden 2018 talousarvioesityksen valmistelun yhteydessä, että yleisessä asumistuessa otetaan neliövuokraohtaisen katon sijasta käyttöön erillinen enimmäisasumismeno vuokra-asunnon osan asumismenolle. Lisäksi enimmäisasumismenot päätettiin jäädyttää ensi vuonna vuoden 2017 tasolle. Näiden toimenpiteiden taloudellisten yhteisvaikutusten arvioidaan olevan lähes samat, kuin mihin neliövuokrarajalla oltaisiin päästy. Neliövuokrarajojen lisääminen asumistukijärjestelmään nykyisten enimmäisasumismenojen lisäksi monimutkaistaisi järjestelmää huomattavasti. Tästä syystä päädyttiin vaihtoehtoihin toimenpiteisiin. Sosiaali- ja terveysministeriön esitys vastaa siten hallituksen tekemiä päätöksiä ja linjauksia. Kaiken kaikkiaan yleiseen asumistukilakiin esitettyjä muutoksia voidaan pitää oikeansuuntaisina ja julkisten varojen käyttöä tehostavina.

Esityksen taloudelliset vaikutukset on laadittu asianmukaisesti. Esityksessä olisi kuitenkin hyvä avata lyhyesti myös, millä aineistolla ja menetelmällä arviot on tehty. Kuten luonnoksessa todetaan, osa-asunnon normin asettaminen voi kannustaa vaihtamaan osa-asunnosta omaan asuntoon, mutta tämän vaikutuksen suuruuden arvioiminen on haastavaa. Huomioiden kohderyhmän koon vaikutus lienee kuitenkin hyvin maltillinen suhteessa asumistuen ja asunto-markkinoiden kokonaisuuteen.

Vaikka asumistuen kohdentumisen osalta on ilmeistä, että vaikutukset kohdentuvat pääasiassa pienituloisiin, esityksen tulonjakovaikutukset voitaisiin nekin lyhyesti todeta.

Ehdotusten arvioidaan vähentävän valtion asumistukimenoja, mutta toisaalta lisäävän toimeentulotukimenoja. Toimeentulotukimenot lisääntyisivät esitysluonnoksen vaikutusarvion mukaan vuonna 2018 11,6 miljoonalla eurolla ja tämän jälkeen vuositasolla 20 miljoonalla. Kunnat vastaavat täydentävän toimeentulotuen kustannuksista ja saavat siihen kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain mukaisen valtionosuuden. Lisäksi kunnan rahoitusosuus perustoimeentulotuen kustannuksista on 50 prosenttia. Kunnan rahoitusosuus perustoimeentulotuesta otetaan huomioon tekemällä sitä vastaava vähennys kunnalle maksettavasta peruspalvelujen valtionosuudesta. Jos tarkoituksena on, että valtio vastaa kokonaan uudistuksen aiheuttamista toimeentulotukimenojen kasvusta, on tämä myös tarpeen kertoa esityksessä.

Esitysluonnos tulee lisäksi tuoda ennen sen antamista käsiteltäväksi kuntatalouden ja -hallinnon neuvottelukuntaan.

Yleiseen asumistukeen arvioidaan käytettävän vuonna 2018 jo noin 1,5 mrd. euroa. Määrärahatarve on ollut viime vuosina jatkuvasti nousussa. Asumiseen myönnettävien tukien huomattava väheneminen voisi tapahtua vain tuensaajien määrän vähenemisen myötä. Muutokset voisivat tapahtua työllisyyden parantumisen kautta sekä mahdollistamalla asunto- ja tonttitarjonnan lisääminen kireillä asuntomarkkina-alueilla. Työllisten määrän kasvussa asumisen tuen tarve pienenesi samalla kun valtion tukemat asunnot riittäisivät paremmin pienituloisimmille.

Valtiosihteeri
kansliapäällikkönä

Martti Hetemäki

Budjettipäällikkö

Hannu Mäkinen